

# Sikkerhetsdatablad

i henhold til forskrift (EF) nr. 1907/2006 (REACH), endret ved 453/2010/EU



## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98\%$ , extra pure

artikkelnummer: **X884**

Versjon: **1.0 no**

datoen for utarbeiding: 12.06.2015

### AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

#### 1.1 Produktidentifikator

Identifikasjon av stoffet	<b>Iron(II) ammonium sulphate</b>
Artikkelnummer	X884
Registreringsnummer (REACH)	Denne opplysningen er ikke tilgjengelig.
EF-nummer	233-151-8
CAS-nummer	7783-85-9

#### 1.2 Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Identifiserte relevante bruksområder	laboratoriekjemikalie
--------------------------------------	-----------------------

#### 1.3 Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Carl Roth GmbH + Co KG  
Schoemperlenstr. 3-5  
D-76185 Karlsruhe  
Tyskland

**Telefon:** +49 (0) 721 - 56 06 0

**Telefaks:** +49 (0) 721 - 56 06 149

**e-post:** [sicherheit@carlroth.de](mailto:sicherheit@carlroth.de)

**Nettside:** [www.carlroth.de](http://www.carlroth.de)

Kvalifisert person som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet : Abteilung Arbeitssicherheit

**e-post (kvalifisert person)** : [sicherheit@carlroth.de](mailto:sicherheit@carlroth.de)

#### 1.4 Nødtelefonnummer

Nødmeldingstjeneste **Poison Centre Munich: +49/(0)89 19240**

### AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

#### 2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

**Klassifisering i henhold til forskrift (EF) nr. 1272/2008 (CLP)**

Dette stoffet oppfyller ikke kriteriene for klassifisering i henhold til forskrift nr. 1272/2008/EF.

#### 2.2 Merkingselementer

**Merking i henhold til forskrift (EF) nr. 1272/2008 (CLP)**

ikke påkrevet

**Varselord** ikke påkrevet

## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98\%$ , extra pure

artikkelnummer: **X884**

### 2.3 Andre farer

Det foreligger ingen ytterligere opplysninger.

## AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

### 3.1 Stoffer

Navnet på stoffet	Iron(II) ammonium sulphate
EF-nummer	233-151-8
CAS-nummer	7783-85-9
Molekylformel	$(\text{NH}_4)_2\text{Fe}(\text{SO}_4)_2 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$
Molar masse	392,1 $\frac{\text{g}}{\text{mol}}$

## AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

### 4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak



#### Generelle merknader

Tilsølte klær må fjernes.

#### Etter innånding

Sørg for frisk luft. Søk legeråd hvis du er i tvil, eller hvis det oppstår problemer.

#### Etter hudkontakt

Skyll/dusj huden med vann.

#### Etter øyekontakt

Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Søk legeråd hvis du er i tvil, eller hvis det oppstår problemer.

#### Etter svelging

Skyll munnen.

### 4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Etter øyekontakt: Forårsaker lett til moderat irritasjon,

Etter hudkontakt: Lokale virkninger som rødhet, ødem, kløe og/eller smerte,

Etter svelging: Kvalme, Oppkast, Akutte systemiske virkninger, Giftig virkning på sentalnervesystemet kan forårsake kramper, pustevansker og besvimelse,

Etter innånding: Hoste, smerte, kvelning og pustebesvær

### 4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Symptomatiske behandling.

**Iron(II) ammonium sulphate ≥98 %, extra pure**

artikkelnummer: **X884**

## AVSNITT 5: Brannsløkkingstiltak

### 5.1 Sløkkingsmidler

#### Egnede sløkkingsmidler

Tilpass sløkkingstiltak til omgivelsene  
vannspray, skum, slukkespulver, karbondioksid (CO<sub>2</sub>)

#### Ueguede sløkkingsmidler

full vannstråle

### 5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ikke brennbar.

#### Farlige forbrenningsprodukter

Ved brann kan oppstå: nitrogenoksider (NO<sub>x</sub>), svoveloksider (SO<sub>x</sub>)

### 5.3 Råd til brannmannskaper

Bekjemp brannen med normal forsiktighet på behørig avstand. Bruk selvforsynt pusteutstyr.

#### Spesialverneutstyr for brannmannskaper

Verneklær mot flytende og gasformede kjemikalier, samt flytende aerosoler og faste partikler. Selvforsynt pusteutstyr (SCBA). Selvforsynt pusteutstyr (EN 133).

## AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

### 6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

#### For personell som ikke er nødpersonell

Unngå støvdannelse.

### 6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Holdes vekk fra avløp, overflatevann og grunnvann.

### 6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

#### Råd om hvordan spill kan begrenses

Tildekking av kloakk og avløp.

#### Råd om hvordan spill skal behandles

Opptas mekanisk.

#### Andre opplysninger om spill og utslipp

Plasseres i egnede beholdere for avfallshåndtering.

#### Henvisning til andre avsnitt

Farlige forbrenningsprodukter: se avsnitt 5. Personlig verneutstyr: se avsnitt 8. Uforenlige materialer: se avsnitt 10. Henvisninger vedrørende avfallshåndtering: se avsnitt 13.

## Iron(II) ammonium sulphate ≥98 %, extra pure

artikkelnummer: X884

### AVSNITT 7: Håndtering og lagring

#### 7.1 Forholdsregler for sikker håndtering

Unngå støvutvikling.

#### Instruks for allmenn hygiene på arbeidsplassen

Ikke spis, drikk eller røyk på arbeidsplasser. Før pauser og ved arbeidsslutt må hendene vaskes.

#### 7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevares tørt.

#### Uforenlige stoffer eller stoffblandinger

Følg instruks for samlagring.

#### Hensyn til andre råd

Ikke påkrevet.

#### • Krav til ventilasjon

Bruk lokal og allmenn ventilasjon.

#### • Særskilt utforming av lagringsrom eller oppbevaringsbeholdere

Anbefalt lagringstemperatur: 15 - 25 °C.

#### 7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Det foreligger ingen informasjonen.

### AVSNITT 8: Eksponeringskontroll/personbeskyttelse

#### 8.1 Kontrollparametere

#### Nasjonale grenseverdier

#### Grenseverdier for eksponering på arbeidsplassen

Land	Arbeidsstoffets navn	CAS-nr.	Henvisning	Identifiserer	Maksimum grenseverdi [ppm]	Maksimum grenseverdi [mg/m <sup>3</sup> ]	Korttidsverdi [ppm]	Korttidsverdi [mg/m <sup>3</sup> ]	Kilde
NO	støv		i dust	GV		10			Forskrift, best.nr. 704
NO	støv		r dust	GV		5			Forskrift, best.nr. 704

#### Henvisning

dust Som støv

i Innhalerbar fraksjon

korttidsverdi Korttidseksponeringsgrense: En grenseverdi som ikke skal overskrides og som er satt til 15 minutter dersom ikke annet er angitt

maksimum grenseverdi Tidsvekted gjennomsnitt (langvarig eksponeringsgrense): Målt eller beregnet i forhold til en referanseperiode på 8 tidsvektede timer

r Alveolar fraksjon

## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98$ %, extra pure

artikkelnummer: X884

### 8.2 Eksponeringskontroll

#### Individuelle vernetiltak (personlig verneutstyr)



#### Vern av øyne/ansikt

Bruk vernebrille med sidevern.

#### Hudvern

- **håndvern**

Bruk egnede vernehansker. Kjemikaliehansker testet i henhold til EN 374 er egnet.

- **materialtype**

NBR (Nitrilgummi)

- **materialtykkelse**

>0,11 mm.

- **gjennomtrengningstider for hanskematerialet**

>480 minutter (permeasjon: nivå 6)

- **øvrige vernetiltak**

Legg inn rekreasjonsfaser til regenerasjon av huden. Bruk av forebyggende hudbeskyttelse (hudkrem/salver) anbefales.

#### Åndedrettsvern

Partikkelfilterapparat (EN 143). P1 (filtrerer minst 80 % av luftpartiklene, fargekode: hvit).

Graviditetsbegrensningene ifølge GefStoffV i forbindelse med reglene for bruk av åndedrettsvern (BGR 190) skal respekteres.

#### Begrensning og overvåking av miljøeksponeringen

Holdes vekk fra avløp, overflatevann og grunnvann.

## AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

### 9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

#### Utseende

Fysisk tilstand	fast (pulver, amorf)
Farge	grønnblå
Lukt	ingen lukt
Luktterskel	Ingen data er tilgjengelig

#### Øvrige fysiske og kjemiske parametere

ph-verdi	3 - 5 i 50 g/l vann ved 20 °C
Smeltepunkt/frysepunkt	ikke bestemt
Startkokepunkt og kokeområde	Denne opplysningen er ikke tilgjengelig.
Flammepunkt	ikke anvendelig

## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98\%$ , extra pure

artikkelnummer: **X884**

---

Fordampingshastighet	ingen data er tilgjengelig
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke brannfarlig
<u>Ekspljosjonsgrenser</u>	Ingen opplysninger er tilgjengelige.
• nedre ekspljosjonsgrense (NEG)	denne opplysningen er ikke tilgjengelig
• øvre ekspljosjonsgrense (ØEG)	denne opplysningen er ikke tilgjengelig
Ekspljosjonsgrensen til støv/luft-blandinger	ingen opplysninger er tilgjengelige
Damptrykk	Denne opplysningen er ikke tilgjengelig.
Tetthet	1,86 g/cm <sup>3</sup>
Damptetthet	Denne opplysningen er ikke tilgjengelig.
Massetetthet	900 kg/m <sup>3</sup>
Relativ tetthet	Det foreligger ingen opplysninger om denne egenskapen.
<u>Løselighet(er)</u>	
Vannløselighet	270 g/l ved 20 °C
<u>Fordelingskoeffisient</u>	
n-oktanol/vann (log KOW)	Denne opplysningen er ikke tilgjengelig.
Selvantennningstemperatur	Det foreligger ingen opplysninger om denne egenskapen.
Viskositet	ikke relevant (fast stoff)
Ekspljosjonsegenskaper	ingen
Oksidasjonsegenskaper	ingen

### 9.2 Andre opplysninger

Det foreligger ingen ytterligere opplysninger.

## Iron(II) ammonium sulphate ≥98 %, extra pure

artikkelnummer: X884

### AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

#### 10.1 Reaktivitet

Dette materialet er ikke reaktivt under normale omgivelsesbetingelser.

#### 10.2 Kjemisk stabilitet

Materialet er stabilt under normale omgivelsesforhold og ved forventede lagrings- og håndteringsbetingelser med hensyn til temperatur og trykk.

#### 10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Eksoterm reaksjon med: Sterkt oksidasjonsmiddel

#### 10.4 Forhold som skal unngås

>100 °C ved 1.013 hPa.

#### 10.5 Uforenlige materialer

Det foreligger ingen ytterligere opplysninger.

#### 10.6 Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige forbrenningsprodukter: se avsnitt 5.

### AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

#### 11.1 Opplysninger om giftige virkninger

##### Akutt giftighet

Eksponeringsvei	Endepunkt	Verdi	Arter	Kilde
oral	LD50	3250 mg/kg	rotte	

##### Etsing/hudirritasjon

Skal ikke klassifiseres som etsende/irriterende for huden.

##### Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon

Forårsaker lett til moderat irritasjon.

##### Sensibilisering av luftveiene eller huden

Skal ikke klassifiseres som innåndings- eller hudallergen.

##### Oppsummering av evalueringen av CMR-egenskaper

Skal hverken klassifiseres som skadelig for arvestoffet i kjønnsceller (mutagen), kreftfremkallende eller som reproduksjonstoksisk.

##### • Giftvirkning på bestemte organer ved enkelteksponering

Skal ikke klassifiseres som giftig for bestemte organer (enkelteksponering).

##### • Giftvirkning på bestemte organer ved gjentatt eksponering

Skal ikke klassifiseres som giftig for bestemte organer - gjentatt eksponering.

## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98$ %, extra pure

artikkelnummer: **X884**

### Innåndingsfare

Skal ikke klassifiseres som farlig ved aspirasjon.

### Symptomer med hensyn til fysiske, kjemiske og toksikologiske egenskaper

#### • Ved svelging

kvalme, oppkast, diaré, akutte systemiske virkninger: giftig virkning på sentalnervesystemet kan forårsake kramper, pustevansker og besvimelse

#### • Ved kontakt med øynene

forårsaker lett til moderat irritasjon

#### • Ved innånding

hoste, smerte, kvelning og pustebesvær

#### • Ved hudkontakt

Gjentatt eller vedvarende kontakt med hud eller slimhinner gir irritasjonssymptomer som rødhet, blemmer, ut-slett etc

### Andre opplysninger

Ingen.

## AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

### 12.1 Giftighet

i henhold til 1272/2008/EF: Skal ikke klassifiseres som farlig for vannmiljøet.

### 12.2 Nedbrytingsprosess

Metoder til bestemmelse av nedbrytingsevnen kan ikke brukes for anorganisk stoff.

### 12.3 Bioakkumuleringsevne

Ingen data er tilgjengelig.

### 12.4 Mobilitet i jord

Ingen data er tilgjengelig.

### 12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Ingen data er tilgjengelig.

### 12.6 Andre skadevirkninger

Svakt skadelig for vannmiljøet.



## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98$ %, extra pure

artikkelnummer: **X884**

### AVSNITT 13: Avfallshåndtering

#### 13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Snakk med ansvarlig renovatør om bortfrakting av avfall.

#### Opplysninger som er relevante for avfallshåndtering i vann

Må ikke tømmes i kloakkavløp.

#### 13.2 Relevante lovbestemmelser om avfall

Allokeringen av avfallskodenummer/avfallsbetegnelser skal gjennomføres bransje- og prosess-spesifikt tilsvarende AVV (EU direktiv om avfallsregister/i Norge er SSB ansvarlig).

#### 13.3 Bemerkninger

Avfall skal kildesorteres slik at det kommunale eller nasjonale avfallshåndteringssekskapet kan håndtere hver avfallskategori separat. Vennligst følg gjeldende nasjonale og regionale bestemmelser.

### AVSNITT 14: Transportopplysninger

- |      |   |  |
|------|---|--|
| 14.1 | FN-nummer   | (ikke underlagt transportbestemmelsene)                              |
| 14.2 | FN-forsendelsesnavn   | ikke relevant  |
| 14.3 | Transportfareklasse(r)  | ikke relevant  |
|      | Klasse  | -  |
| 14.4 | Emballasjegruppe  | ikke relevant  |
| 14.5 | Miljøfarer  | ingen (ikke miljøfarlig i henhold til bestemmelsene for farlig gods) |
| 14.6 | <b>Særlige forholdsregler ved bruk</b>  |  |
|      | Det foreligger ingen ytterligere opplysninger.  |  |
| 14.7 | <b>Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-koden</b>               |  |
|      | Frakten er ikke ment for å transporteres i bulk.  |  |
| 14.8 | <b>Opplysninger for hver av FNs regelverksmaler</b>                                     |  |
|      | <b>• Transport av farlig gods på vei, jernbane eller innlands vannvei (ADR/RID/ADN)</b> |  |
|      | Ikke underlagt ADR, RID og ADN.   |  |
|      | <b>• Den internasjonale kodeks for transport av farlig last til sjøs (IMDG)</b>         |  |
|      | Ikke underlagt IMDG.  |  |

## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98$ %, extra pure

artikkelnummer: X884

### AVSNITT 15: Opplysning om bestemmelser

#### 15.1 Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

##### Relevante EU-bestemmelser

- **Begrensninger i henhold til REACH, vedlegg XVII**

Ingen bestandeler er oppført.

- **Liste over stoffer som er tillatelsespliktig (REACH, vedlegg XIV)**

Ingen bestandeler er oppført.

##### Nasjonale fortegnelser

Stoffet er oppført i de følgende nasjonale listene:

- EINECS/ELINCS/NLP (Europa)

#### 15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Kjemisk sikkerhetsvurdering har ikke blitt foretatt av dette stoffet.

### AVSNITT 16: Øvrig opplysning

#### Forkortelser og akronymer

Fork.	Beskrivelser av forkortelser som er brukt
ADN	Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par voies de navigation intérieures (den europeiske avtale om internasjonal transport av farlig gods på innlands vannveier)
ADR	Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par route (den europeiske avtale om internasjonal veitransport av farlig gods)
CAS	Cemical Abstracts Service (database som inneholder den mest omfattende listen av kjemiske substanser)
CLP	forskrift (EF) 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (Classification, Labelling and Packaging)
CMR	Carcinogenic, Mutagenic or toxic for Reproduction (kreftfremkallende, mutagen eller reproduksjonstoksisk)
EINECS	European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances (europeisk fortegnelse over eksisterende kjemiske stoffer på markedet)
ELINCS	European List of Notified Chemical Substances (europeisk fortegnelse over de rapporterte kjemiske stoffene)
Forskrift, best.nr. 704	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer
IMDG	International Maritime Dangerous Goods Code (internasjonal kode for transport av farlig gods til sjøs)
MARPOL	den internasjonale konvensjonen til forhindring av marin forurensning fra skip (fork. av "Marine Pollutant")
NLP	No-Longer Polymer (ikke-polymer)
PBT	persistent, bioakkumulerende og giftig
ppm	parts per million (deler per million)
REACH	Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier)
RID	Règlement concernant le transport International ferroviaire des marchandises Dangereuses (forskrifter vedrørende internasjonal transport av farlig gods på jernbane)
vPvB	very Persistent and very Bioaccumulative (svært persistent og svært bioakkumulerende)

# Sikkerhetsdatablad

i henhold til forskrift (EF) nr. 1907/2006 (REACH), endret ved 453/2010/EU



## Iron(II) ammonium sulphate $\geq 98$ %, extra pure

artikkelnummer: **X884**

---

### Viktige litteraturreferanser og datakilder

- Forskrift (EF) nr. 1907/2006 (REACH), endret ved 453/2010/EU
- Forskrift (EF) nr. 1272/2008 (CLP, EU-GHS)

### Liste over relevante setninger (kode og tekst som angitt i kapittel 2 og 3)

ikke relevant.

### Ansvarsfraskrivelse

Opplysningene i dette sikkerhetsdatabladet beskriver våre kunnskaper ved trykking etter vår beste viten. Denne informasjonen skulle gi Dem holdepunkter for sikker omgang ved lagring, bearbeidelse, transport og fjerning av det produktet som dette sikkerhetsdatabladet nevner. Opplysningene er ikke overførbare til andre produkter. Hvis produktet blir blandet eller bearbeidet med andre materialer, er opplysningene i dette databladet ikke uten videre overførbare til det da ferdige nye materialet.